

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

21. juni 2018*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – forordning (EU) nr. 650/2012 – artikel 4 – en medlemsstats rets generelle kompetence til i arvesager at træffe afgørelse om hele arven – national lovgivning, der regulerer den internationale kompetence til udstedelse af nationale arvebeviser – europæisk arvebevis«

I sag C-20/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Kammergericht Berlin (den regionale appeldomstol i Berlin, Tyskland) ved afgørelse af 10. januar 2017, indgået til Domstolen den 18. januar 2017, i sagen anlagt af

Vincent Pierre Oberle

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, Domstolens vicepræsident, A. Tizzano, som fungerende dommer i Anden Afdeling, og dommerne C. Toader (refererende dommer), A. Prechal og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: fuldmægtig V. Giacobbo-Peyronnel,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 23. november 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den tyske regering ved M. Hellmann, T. Henze og E. Lanckenau, som befuldmægtigede,
- den franske regering ved E. Armoët, som befuldmægtiget,
- den polske regering ved B. Majczyna, M. Nowak og S. Żyrek, som befuldmægtigede,
- den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, M. Figueiredo og M. Carvalho, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og M. Heller, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 22. februar 2018,

* Processprog: tysk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis (EUT 2012, L 201, s. 107).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en sag anlagt af Vincent Pierre Oberle ved Amtsgericht Schöneberg (byretten i Schöneberg, Tyskland) med henblik på at få udstedt et nationalt arvebevis efter sin afdøde far, som var fransk statsborger, hvis sidste sædvanlige opholdssted var i Frankrig.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 7.-9., 27., 32., 34., 59. og 67. betragtning til forordning nr. 650/2012 har følgende ordlyd:
 - »(7) Det indre markeds rette funktion bør fremmes ved at fjerne hindringerne for den frie bevægelighed for personer, der på nuværende tidspunkt har svært ved at gøre deres rettigheder gældende, når det drejer sig om arvesager med grænseoverskridende virkninger. Borgerne bør inden for det europæiske retlige område være i stand til på forhånd at tilrettelægge arven efter dem. Rettigheder, der tilkommer arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående samt boets kreditorer, bør sikres effektivt.
 - (8) For at nå disse mål bør bestemmelser om kompetence, lovvalg, anerkendelse eller, alt efter tilfældet, om accept, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser, officielt bekræftede dokumenter og retsforlig samt om indførelsen af et europæisk arvebevis samles i denne forordning.
 - (9) Denne forordnings anvendelsesområde bør omfatte alle civilretlige aspekter vedrørende arv, dvs. enhver form for overgang af goder, rettigheder og forpligtelser ved dødsfald, hvad enten det drejer sig om en viljesbestemt overførsel ved dødsdisposition eller om overgang ved arv efter loven.
- [...]
- (27) Bestemmelserne i denne forordning er udformet med henblik på at sikre, at den myndighed, der behandler arvesagen, i de fleste situationer anvender sin egen lov. [...]
- [...]
- (32) Af hensyn til arvinger og legatarer, der har deres sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat end den, hvor arvesagen behandles eller vil blive behandlet, bør denne forordning gøre det muligt for personer, der i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven har ret til at fremsætte erklæringer om, hvorvidt de vedgår eller giver afkald på arven, legatet eller tvangsarven, eller erklæringer om begrænsning af deres hæftelse for gælden i boet, at fremsætte sådanne erklæringer i den form, som er fastsat i loven i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted, over for retterne i den pågældende medlemsstat. Dette bør ikke udelukke, at sådanne erklæringer kan fremsættes over for andre myndigheder i denne medlemsstat, der er kompetente til at modtage erklæringer i henhold til national lov. De, der vælger at benytte sig af

denne mulighed for at fremsætte erklæringer i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted, bør selv underrette den ret eller myndighed, der behandler eller vil behandle arvesagen, om, at der findes sådanne erklæringer, inden for den frist, der er fastsat i den lov, der finder anvendelse på arven.

[...]

(34) Af hensyn til en harmonisk retspleje bør det undgås, at der træffes uforenelige retsafgørelser i forskellige medlemsstater. Med dette for øje bør der i denne forordning fastsættes almindelige retsplejeregler, der svarer til dem, der findes i andre EU-instrumenter på området for civilretligt samarbejde.

[...]

(59) I lyset af denne forordnings overordnede mål, nemlig gensidig anerkendelse af retsafgørelser truffet i medlemsstaterne i arvesager, uanset om sådanne retsafgørelser er truffet i tvistige eller ikke tvistige retssager, bør denne forordning fastsætte bestemmelser om anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser, der svarer til bestemmelser i andre EU-instrumenter vedrørende samarbejde på det civilretlige område.

[...]

(67) Med henblik på en hurtig, gnidningsfri og effektiv afvikling af en arvesag med grænseoverskridende virkninger i Unionen bør arvinger, legatarer, testamentsindsatte bobestyrer eller bobestyrer have mulighed for let at dokumentere deres status og/eller rettigheder samt beføjelser i en anden medlemsstat, f.eks. i en medlemsstat, hvor boets ejendele befinder sig. Med henblik herpå bør denne forordning omfatte en bestemmelse om indførelse af et ensartet bevis, det europæiske arvebevis, som udstedes til brug i en anden medlemsstat. Af hensyn til nærhedsprincippet bør dette bevis ikke træde i stedet for interne dokumenter, der findes til tilsvarende formål i medlemsstaterne.«

4 Denne forordnings artikel 1, stk. 1, er affattet således:

»Denne forordning finder anvendelse på arv. Den finder ikke anvendelse på spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender.«

5 Nævnte forordnings artikel 1, stk. 2, opregner de spørgsmål, der er udelukket fra forordningens anvendelsesområde.

6 Samme forordnings artikel 2 har følgende ordlyd:

»Denne forordning vedrører ikke medlemsstaternes myndigheders adgang til at behandle arveretlige spørgsmål.«

7 Det følger af artikel 3, stk. 1, litra a) og g), i forordning nr. 650/2012, at:

»I denne forordning forstås ved:

a) »arv«: enhver form for overgang af goder, rettigheder og forpligtelser ved dødsfald, hvad enten det drejer sig om en viljesbestemt overførsel ved dødsdisposition eller om overgang ved arv efter loven

[...]

g) »retsafgørelse« enhver afgørelse på det arveretlige område truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan afgørelsen betegnes, såsom en afgørelse om fastsættelse af sagsomkostninger, som foretages af en embedsmand ved retten

[...]«

8 Denne forordnings artikel 3, stk. 2, første afsnit, definerer begrebet »ret« således:

»I denne forordning omfatter begrebet »ret« enhver judiciel myndighed og alle andre myndigheder og juridiske aktører med kompetence i arvesager, som udøver en retslig funktion eller handler i henhold til en judiciel myndigheds delegation af beføjelser eller handler under en judiciel myndigheds kontrol, såfremt sådanne andre myndigheder eller juridiske aktører giver garantier med hensyn til upartiskhed og parternes ret til at blive hørt, og såfremt deres retsafgørelser i henhold til loven i den medlemsstat, hvor de har deres virke:

a) kan gøres til genstand for anke eller fornyet prøvelse ved en judiciel myndighed og

b) har tilsvarende retskraft og retsvirkning som en retsafgørelse truffet af en judiciel myndighed i samme sag.«

9 Nævnte forordnings kapitel II har overskriften »Kompetence«. Kapitlet indeholder bl.a. forordningens artikel 4, 13 og 15.

10 Samme forordnings artikel 4 med overskriften »Generel kompetence« fastsætter:

»Retterne i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, er kompetente til at træffe afgørelse om hele arven.«

11 Artikel 13 i forordning nr. 650/2012 bestemmer:

»Ud over den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen i medfør af denne forordning, er retterne i den medlemsstat, der tjener som sædvanligt opholdssted for enhver, der i henhold til den lov, som skal anvendes på arven, kan fremsætte en erklæring for en ret om, hvorvidt arven, legatet eller tvangsarven vedgås, eller der gives afkald herpå, eller en erklæring med det formål at begrænse den pågældendes hæftelse med hensyn til boets passiver, kompetente til at modtage sådanne erklæringer, når disse i henhold til denne medlemsstats lov kan fremsættes for en ret.«

12 Forordningens artikel 15 har følgende ordlyd:

»Anlægges der ved en ret i en medlemsstat en arvesag, som den pågældende ret ikke har kompetence til at påkende i medfør af denne forordning, erklærer retten sig af egen drift inkompetent.«

13 Nævnte forordnings artikel 21, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er det loven i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, der skal anvendes på hele arven.«

14 Samme forordnings artikel 23, stk. 1, bestemmer:

»Den lov, der udpeges i medfør af artikel 21 eller artikel 22, finder anvendelse på hele arven.«

15 Artikel 62, stk. 2 og 3, i forordning nr. 650/2012 har følgende ordlyd:

»2. Anvendelse af [det europæiske arvebevis] er ikke obligatorisk.

3. [Det europæiske arvebevis] træder ikke i stedet for interne dokumenter, der anvendes til tilsvarende formål i medlemsstaterne. Når et bevis først er udstedt til brug i en anden medlemsstat, skal det dog også have de retsvirkninger, der er anført i artikel 69, i den medlemsstat, hvis myndigheder har udstedt beviset efter bestemmelserne i dette kapitel.«

16 Forordningens artikel 64 bestemmer:

»[Det europæiske arvebevis] udstedes i den medlemsstat, hvis retter er kompetente i henhold til artikel 4, artikel 7, artikel 10 eller artikel 11. [...]«

Tysk ret

17 § 105 i Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (lov om proceduren i familieretlige sager og anliggender omfattet af den frivillige retspleje, herefter »FamFG«) i affattelsen af 17. december 2008 (BGB1. 2008 I, s. 2586) har følgende ordlyd:

»Tyske retter har kompetence under andre procedurer i henhold til denne lov, såfremt en tysk ret er stedligt kompetent.«

18 Den stedlige kompetence i arvesager afgøres på grundlag af § 343 i FamFG. Som affattet ved Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (lov om international arveret og om ændring af bestemmelser vedrørende arvebeviser samt ændring af øvrige bestemmelser) af 29. juni 2015 (BGB1. 2015 I, s. 1042), der trådte i kraft den 17. august 2015, lyder bestemmelsen:

»1. Den ret, inden for hvis retskreds arvelader havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, har stedlig kompetence.

2. Såfremt arvelader ikke havde sædvanligt opholdssted i Tyskland på dødstidspunktet, er den ret, i hvis retskreds arvelader havde sit sidste sædvanlige opholdssted i Tyskland, kompetent.

3. Såfremt stk. 1 og 2 ikke begrundet kompetence, er Amtsgericht Schöneberg (byretten i Schöneberg) i Berlin kompetent, såfremt arvelader er tysk statsborger eller efterladte aktiver i boet befinder sig i Tyskland.

[...]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

19 Den franske statsborger Adrien Théodore Oberle (herefter »arvelader«), hvis sidste sædvanlige opholdssted var i Frankrig, afgik ved døden den 28. november 2015 uden at efterlade sig et testamente. Arvelader efterlod sig to sønner, Vincent Pierre Oberle og hans bror, og arveladers ægtefælle var afgået ved døden på et tidligere tidspunkt. Arveladers bo befinder sig i Frankrig og i Tyskland.

20 Den 8. marts 2016 udstedte tribunal d'instance de Saint-Avold (retten i første instans i Saint-Avold, Frankrig) på Vincent Pierre Oberles anmodning et nationalt arvebevis, der fastslog, at Vincent Pierre Oberle og hans bror hver især var arvinger til halvdelen af dette bo.

- 21 Vincent Pierre Oberle anmodede Amtsgericht Schöneberg (byretten i Schöneberg) om, at der blev udstedt et materielt begrænset arvebevis for den del af arven, der befandt sig i Tyskland, hvoraf det fremgik, at han og hans bror i overensstemmelse med fransk ret hver især var arvinger til halvdelen af arveladers bo.
- 22 Efter at have afklaret, om den havde kompetence i overensstemmelse med artikel 15 i forordning nr. 650/2012, fastslog Amtsgericht Schöneberg (byretten i Schöneberg) ved afgørelser af 17. november 2016 og 28. november 2016, at den savnede kompetence til at træffe afgørelse vedrørende denne anmodning, idet den var af den opfattelse, at bestemmelserne i FamFG's artikel 105 og artikel 343, stk. 3, ikke kunne finde anvendelse med henblik på at fastlægge den internationale kompetence uden at medføre en tilsidesættelse af artikel 4 i forordning nr. 650/2012, i henhold til hvilken retterne i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted, er kompetente til at træffe afgørelse om hele arven.
- 23 Vincent Pierre Oberle har anlagt sag til prøvelse af denne afgørelse ved den forelæggende ret, Kammergericht Berlin (den regionale appeldomstol i Berlin, Tyskland).
- 24 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at Amtsgericht Schöneberg (byretten i Schöneberg) i overensstemmelse med FamFG's artikel 343, stk. 3, har international kompetence til at udstede det af Vincent Pierre Oberle anmodede materielle begrænsede arvebevis, fordi aktiver i boet befandt sig på tysk område.
- 25 Ifølge den forelæggende ret fremgår det ikke klart, at EU-lovgiver med bestemmelserne i kapitel II i forordning nr. 650/2012 har villet regulere den internationale kompetence til udstedelse af nationale arvebeviser på en udtømmende måde, ligesom EU-lovgiver har gjort med denne forordnings artikel 64, stk. 1, vedrørende det europæiske arvebevis.
- 26 Den forelæggende ret er således af den opfattelse, at det, hvis den internationale kompetence til udstedelse af europæiske arvebeviser skulle anses for allerede at være reguleret ved bestemmelserne i kapitel II i forordning nr. 650/2012, ikke ville have været nødvendigt for EU-lovgiver at fastsætte en specifik bestemmelse i denne henseende, nemlig denne forordnings artikel 64, stk. 1. Ifølge den forelæggende ret ville nævnte lovgiver, hvis denne havde ønsket at regulere den internationale kompetence til udstedelse af nationale arvebeviser på samme måde som europæiske arvebeviser, i denne forordning have fastsat en bestemmelse vedrørende disse førstnævnte beviser, der med de fornødne ændringer svarede til det i nævnte forordnings artikel 64, stk. 1, fastsatte.
- 27 Den forelæggende ret har desuden anført, at Amtsgericht Schöneberg (byretten i Schöneberg) med urette konkluderede, at den regel, der findes i artikel 4 i forordning nr. 650/2012, finder anvendelse i den foreliggende sag. Den generelle kompetence, som tildeles retterne i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted, til »at træffe afgørelse om hele arven« som omhandlet i nævnte bestemmelse vedrører således kun vedtagelsen af retsafgørelser, mens de nationale arvebeviser ikke udgør sådanne afgørelser. De sidstnævnte udstedes således som afslutning på den frivillige retspleje, og afgørelsen om udstedelse af et sådant bevis indeholder blot en konstatering af faktiske forhold, og den kan derfor ikke tillægges retskraft.
- 28 På denne baggrund har Kammergericht Berlin (den regionale appeldomstol i Berlin) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Skal artikel 4 i [forordning nr. 650/2012] fortolkes således, at den internationale enekompetence i de respektive medlemsstater til udstedelse af nationale arvebeviser, der ikke er blevet erstattet af det europæiske arvebevis (jf. artikel 62, stk. 3, i forordning nr. 650/2012), ligeledes skal fastlægges i henhold hertil, således at afvigende bestemmelser, som den nationale lovgiver har fastsat for så vidt angår international kompetence til udstedelse af de nationale arvebeviser – som f.eks. i Tyskland § 105 i [FamFG] – ikke kan finde anvendelse, idet de strider mod trindhøjere EU-ret?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 29 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4 i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at den er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat som den i hovedsagen omhandlede, som fastsætter, at selv om arvelader på dødstidspunktet ikke havde sit sædvanlige opholdssted i denne medlemsstat, er retterne i sidstnævnte stadig kompetente til at udstede nationale arvebeviser i forbindelse med en arvesag med grænseoverskridende virkninger, når aktiver i boet befinder sig på nævnte medlemsstats område, eller hvis arvelader var statsborger i samme medlemsstat.
- 30 Indledningsvis bemærkes, at forordning nr. 650/2012 i henhold til dens artikel 1, stk. 1, sammenholdt med niende betragtning hertil, finder anvendelse på alle civilretlige aspekter vedrørende arv, med undtagelse af skat, told og administrative anliggender. Nævnte forordnings artikel 1, stk. 2, opregner diverse spørgsmål, som er udelukket fra nævnte forordnings anvendelsesområde, og herunder findes hverken nationale arvebeviser eller de dertilhørende procedurer.
- 31 Artikel 3, stk. 1, litra a), i forordning nr. 650/2012 præciserer, at ordet »arv« omfatter »enhver form for overgang af goder, rettigheder og forpligtelser ved dødsfald, hvad enten det drejer sig om en viljesbestemt overførsel ved dødsdisposition eller om overgang ved arv efter loven«.
- 32 Denne forordning finder desuden anvendelse på arvesager med grænseoverskridende virkninger, således som det fremgår af 7. og 67. betragtning hertil. Dette er tilfældet i den foreliggende sag, eftersom arven består af aktiver, der befinder sig i flere forskellige medlemsstater.
- 33 Hvad nærmere bestemt angår spørgsmålet om, hvorvidt artikel 4 i forordning nr. 650/2012 definerer retterne i medlemsstaternes internationale kompetence for så vidt angår udstedelse af nationale arvebeviser, bemærkes, at ifølge Domstolens faste praksis skal bestemmelserne om kompetenceregler, for så vidt som de ikke henviser til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge deres betydning og rækkevidde, i hele EU undergives en selvstændig og ensartet fortolkning, som skal søges under hensyntagen ikke alene til bestemmelsernes ordlyd, men ligeledes til den sammenhæng, hvori disse bestemmelser indgår, og det formål, som forfølges med den pågældende lovgivning (jf. i denne retning dom af 18.12.2014, Sanders og Huber, C-400/13 og C-408/13, EU:C:2014:2461, præmis 24, og af 1.3.2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, præmis 32).
- 34 Ifølge sin ordlyd fastsætter artikel 4 i forordning nr. 650/2012, at retterne i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, er kompetente til at træffe afgørelse om hele arven.
- 35 I denne henseende præciseres, at selv om intet i denne bestemmelses ordlyd tyder på, at anvendelsen af den generelle kompetenceregulering, som denne artikel fastsætter, er betinget af, at der er tale om en arvesag, der involverer flere medlemsstater, forholder det sig dog således, at denne regel er baseret på, at der er tale om en arvesag med grænseoverskridende virkninger.
- 36 Det fremgår desuden af artikel 4 i forordning nr. 650/2012, at denne bestemmelse regulerer retterne i medlemsstaternes generelle kompetence, mens fordelingen af kompetence på nationalt niveau fastsættes ifølge de nationale regler, jf. denne forordnings artikel 2.
- 37 Det fremgår af nævnte artikel 4's ordlyd, at den generelle kompetenceregulering, som den fastsætter, er rettet mod »hele arven«, hvilket, som anført af generaladvokaten i punkt 67 i forslaget til afgørelse, taler for, at den i princippet finder anvendelse på alle arvesager, som verserer for medlemsstaternes retter.

- 38 Hvad angår fortolkningen af verbet »at træffe afgørelse«, der findes i samme bestemmelse, skal det undersøges, om EU-lovgiver således ønskede blot at henvise til afgørelser vedtaget af de nationale retter under udøvelse af deres retslige funktioner. Som det er nævnt i nærværende doms præmis 27, fremgår det i den foreliggende sag af forelæggelsesafgørelsen, at proceduren for udstedelse af nationale arvebeviser er en procedure i den frivillige retspleje, og at afgørelser om udstedelse af sådanne beviser blot indeholder en konstatering af faktiske forhold uden nogen elementer, der kan tillægges retskraft.
- 39 Som anført af generaladvokaten i punkt 64 i forslaget til afgørelse giver begrebet »ret« som omhandlet i artikel 4 i forordning nr. 650/2012 og som defineret i denne forordnings artikel 3, stk. 2, ingen angivelser med hensyn til rækkevidden af verbet »at træffe afgørelse«.
- 40 Det skal derfor fastslås, at ordlyden af artikel 4 i forordning nr. 650/2012 ikke i sig selv gør det muligt at afgøre, om retssagens tvistige eller ikke tvistige art indvirker på anvendeligheden af den i denne bestemmelse fastsatte kompetenceregulering, og om der ved »at træffe afgørelse« som omhandlet i nævnte bestemmelse skal forstås den omstændighed at vedtage en afgørelse, der udelukkende er retslig. Ordlydsfortolkningen af denne bestemmelse indeholder således ikke et svar på spørgsmålet om, hvorvidt proceduren for udstedelse af nationale arvebeviser som den i hovedsagen omhandlede skal anses for at være omfattet af nævnte artikel 4.
- 41 Hvad angår gennemgangen af den sammenhæng, hvori nævnte bestemmelse indgår, fremgår det af artikel 13 i forordning nr. 650/2012, at ud over den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen i henhold til denne forordning, er retterne i den medlemsstat, der tjener som sædvanligt opholdssted for enhver, der i henhold til den lov, som skal anvendes på arven, kan fremsætte en erklæring for en ret om, hvorvidt arven, legatet eller tvangsarven vedgås, eller der gives afkald herpå, eller en erklæring med det formål at begrænse den pågældendes hæftelse med hensyn til boets passiver, kompetente til at modtage sådanne erklæringer.
- 42 Denne artikel 13, sammenholdt med 32. betragtning til forordning nr. 650/2012, har således til formål at forenkle arvingers og legatarers skridt ved at fravige de kompetenceregler, der er fastsat i denne forordnings artikel 4-11. De retter, som er kompetente til at træffe afgørelse om hele arven i henhold til nævnte forordnings artikel 4, er derfor i princippet kompetente til at modtage arveretlige erklæringer. Heraf følger, at den i denne artikel 4 fastsatte kompetenceregulering tillige omfatter de procedurer, der ikke munder ud i vedtagelsen af en retsafgørelse.
- 43 Denne fortolkning underbygges af 59. betragtning til forordning nr. 650/2012, hvoraf fremgår, at sidstnævntes bestemmelser finder anvendelse, uanset om afgørelserne vedrørende en arvesag med grænseoverskridende virkninger er truffet i tvistige eller ikke tvistige retssager.
- 44 Artikel 4 i forordning nr. 650/2012 fastlægger således retterne i medlemsstaternes internationale kompetence i retssager vedrørende foranstaltninger om hele arven, såsom bl.a. udstedelse af nationale arvebeviser, uanset om disse retssager er tvistige eller ikke tvistige.
- 45 Denne fortolkning afkræftes ikke af artikel 64 i forordning nr. 650/2012, for så vidt som denne fastsætter, at det europæiske arvebevis udstedes i den medlemsstat, hvis retter er kompetente i henhold til denne forordnings artikel 4, 7, 10 og 11.
- 46 Som generaladvokaten har anført i punkt 90 i forslaget til afgørelse, tilvejebringer det europæiske arvebevis, som blev indført ved forordning nr. 650/2012, en selvstændig retlig ordning, der er oprettet ved bestemmelserne i denne forordnings kapitel VI. I denne sammenhæng har nævnte forordnings artikel 64 til formål at præcisere, at både retterne og visse andre myndigheder er kompetente til at udstede et sådan arvebevis, samtidig med, at det med en henvisning til de i samme forordnings artikel 4, 7, 10 og 11 indeholdte kompetenceregler tydeliggøres, i hvilken medlemsstat en sådan udstedelse skal gennemføres.

- 47 Det skal desuden præciseres, at ifølge artikel 62, stk. 2 og 3, i forordning nr. 650/2012 er anvendelsen af det europæiske arvebevis ikke obligatorisk, og beviset træder ikke i stedet for interne dokumenter, såsom nationale arvebeviser, der anvendes til tilsvarende formål i medlemsstaterne.
- 48 Under disse omstændigheder skal artikel 64 i forordning nr. 650/2012 ikke fortolkes således, at de nationale arvebeviser er udelukket fra anvendelsesområdet for den i denne forordnings artikel 4 indeholdte kompetenceregulering.
- 49 Hvad angår de formål, der forfølges med forordning nr. 650/2012, fremgår det af syvende og ottende betragtning hertil, at forordningen bl.a. tilsigter at hjælpe arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående samt boets kreditorer med at gøre deres rettigheder gældende i forbindelse med en arvesag med grænseoverskridende virkninger samt at gøre det muligt for EU-borgere at forberede deres arv.
- 50 Med samme mål for øje fremhæves det i 27. betragtning til forordning nr. 650/2012, at bestemmelserne i denne forordning er udformet med henblik på at sikre, at den myndighed, der behandler arvesagen, i de fleste situationer anvender sin egen lov.
- 51 I denne henseende henviser artikel 21, stk. 1, i forordning nr. 650/2012 om den generelle lovvalgsregel og denne forordnings artikel 4 om retterne i medlemsstaternes generelle kompetence begge til kriteriet om den afdødes sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet.
- 52 Anvendelsen af national ret med henblik på at fastslå retterne i medlemsstaternes generelle kompetence til at udstede nationale arvebeviser vil imidlertid stride imod det formål, der er omhandlet i 27. betragtning til forordning nr. 650/2012, om at sikre overensstemmelse mellem bestemmelserne om kompetence og bestemmelserne om lovvalg på dette område.
- 53 I henhold til denne forordnings overordnede formål, der er nævnt i 59. betragtning hertil, nemlig gensidig anerkendelse af retsafgørelser truffet i medlemsstaterne i arvesager, fremhæves det desuden i 34. betragtning til nævnte forordning, at sidstnævnte forsøger at undgå, at der træffes uforenelige retsafgørelser i forskellige medlemsstater.
- 54 Dette formål knytter sig til princippet om arvens enhed, der bl.a. konkretiseres i artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 650/2012, som præciserer, at lovvalget i henhold til denne forordning finder anvendelse på »hele arven«.
- 55 Dette princip om arvens enhed ligger ligeledes bag reglen i artikel 4 i forordning nr. 650/2012, for så vidt som denne artikel også præciserer, at nævnte regel fastlægger den kompetence, som retterne i medlemsstaterne har til at træffe afgørelse »om hele arven«.
- 56 Som generaladvokaten har anført i punkt 109 og 110 i forslaget til afgørelse, har Domstolen allerede fastslået, at en fortolkning af bestemmelserne i forordning nr. 650/2012, som medfører en opdeling af arven, er uforenelig med formålene med nævnte forordning (jf. i denne retning dom af 12.10.2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, præmis 57). Da et af disse formål består i at fastlægge en ensartet ordning, der finder anvendelse på arvesager med grænseoverskridende virkning, medfører gennemførelsen heraf en harmonisering af reglerne om retterne i medlemsstaternes internationale kompetence, både i forbindelse med tvistige og ikke tvistige retssager.
- 57 Fortolkningen af nævnte forordnings artikel 4, hvorefter denne bestemmelse fastlægger retterne i medlemsstaternes internationale kompetence hvad angår procedurer for udstedelse af nationale arvebeviser, forsøger af hensyn til en korrekt retspleje inden for Unionen at gennemføre dette formål ved at begrænse risikoen for parallelle sager ved retterne i de forskellige medlemsstater og de modsætninger, som dette kan resultere i.

- 58 Gennemførelsen af de formål, der forfølges med forordning nr. 650/2012, vil derimod blive hæmmet, hvis bestemmelserne i denne forordnings kapitel II, herunder navnlig artikel 4, skal fortolkes således, at de ikke fastlægger retterne i medlemsstaternes internationale kompetence vedrørende procedurer for udstedelse af nationale arvebeviser.
- 59 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at artikel 4 i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at den er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat som den i hovedsagen omhandlede, som fastsætter, at selv om arvelader på dødstidspunktet ikke havde sit sædvanlige opholdssted i denne medlemsstat, er retterne i sidstnævnte stadig kompetente til at udstede nationale arvebeviser i forbindelse med en arvesag med grænseoverskridende virkninger, når aktiver i boet befinder sig på nævnte medlemsstats område, eller hvis arvelader var statsborger i samme medlemsstat.

Sagsomkostninger

- 60 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis skal fortolkes således, at den er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat som den i hovedsagen omhandlede, som fastsætter, at selv om arvelader på dødstidspunktet ikke havde sit sædvanlige opholdssted i denne medlemsstat, er retterne i sidstnævnte stadig kompetente til at udstede nationale arvebeviser i forbindelse med en arvesag med grænseoverskridende virkninger, når aktiver i boet befinder sig på nævnte medlemsstats område, eller hvis arvelader var statsborger i samme medlemsstat.

Underskrifter